

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

is hereby granted to

Molodychenko V. V.

for participating in the

Juozas Augutis,
Dr. Hab. Professor
Rector, Vytautas Magnus University

VYTAUTAS MAGNUS
UNIVERSITY

Faculty of Social Sciences

II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE

MODERNIZATION
OF THE EDUCATIONAL
S Y S T E M:
WORLD TRENDS
AND NATIONAL
PECULIARITIES

February
22th, 2019

KAUNAS
Lithuania

57

**Vytautas Magnus University
Faculty of Social Sciences**

II International scientific conference

**MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL SYSTEM:
WORLD TRENDS AND NATIONAL PECULIARITIES**

February 22th, 2019

**Kaunas,
Lithuania
2019**

4. Dubaseniuk O. A. (ed.) *Profesiina pedahohichna osvita: kompetentnisny pidkhid* [Professional Teaching Education: A Competence Approach] (2011), Zhytomyr: ZhDU (in Ukrainian).

Молодиченко В. В.,

*доктор філософських наук,
професор кафедри початкової освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Молодиченко П. А.,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧНІЦІ

В сучасних умовах трансформації суспільства потужними чинниками конструювання нових життєвих стилів та соціальних позицій стають такі об'єктивні фактори, як молодість та високий рівень освіти. Серед суб'єктивних чинників цього процесу чи не найважливішими є цінності та ціннісні орієнтації певної соціальної групи або особистості, зокрема їх динамічні характеристики, плюралістичність та амбівалентність. Саме тому молодь привертає сьогодні пильну увагу науковців. Їхні дослідження свідчать про значну динаміку ціннісних орієнтацій студентства, а реальна соціальна практика – про актуалізацію позицій суб'єкта суспільних перетворень. Виховання позитивних, апробованих практикою людських цінностей здійснюється під впливом середовища, загальний контекст якого визначає досить високу частку пріоритетів, що формуються. Важлива роль у цьому процесі належить культурі, літературі і мистецтву.

Для вирішення проблем формування сучасного вчителя початкової школи необхідно вирішення наступних завдань: створення відповідного світоглядно-ціннісного, морально-етичного національного середовища, набуття молоддю нових ціннісних орієнтирів з урахуванням українських національних народних традицій і культури та національних спільнот, що мешкають в Україні, кращих європейських та світових цінностей, що відповідають базовим принципам – людиноцентризму та моральності.

формування сучасного вчителя як інноваційної особистості з рисами ініціативності та креативності.

Проблема полікультурного виховання та освіти посідає чільне місце в науковому доробку видатних зарубіжних та вітчизняних учених. Зокрема науково-теоретичні основи полікультурної освіти визначають О. Аракелян, П. Борисов, О. Гуренко, М. Данілевський, Г. Дмитрієв, В. Єршов, О. Ковальчук, Т. Менська, В. Ніке, Дж. Пайк, К. Слігер, О. Сухомлинська, М. Хайруддінов, Р. Хенві, Ю. Яковець; теорії та практики впровадження основ полікультурного виховання в освітній процес – М. Баяновська, Л. Голік, Т. Клиниченко, М. Красовицький, В. Кузьменко, Г. Левченко; формування полікультурної компетентності вчителів та учнів – Р. Агадуллін, Л. Гончаренко, В. Кузьменко, Л. Перетяга [3].

Сучасне міжкультурне середовище вимагає від особистості здатності «так подати відмінності між культурами, щоб їх представники могли гідно презентувати себе й так само розуміти позицію іншого. Розвиток міжкультурної компетентності відбувається на ґрунті контрасту між своєю та чужою культурами або внаслідок роздумів стосовно своєї та чужої культури. Інші, за допомогою яких вимірюється своя культура, які зумовлюють орієнтацію на поведінку людини, не повинні бути випереджувальними [1].

Підготовка студентів до реалізації міжкультурної комунікації з учнями школи в загальній середній освіті в полікультурному освітньому середовищі є досить складним завданням, а тому на успішність його виконання впливають певні фактори. Формування готовності до реалізації міжкультурної комунікації у студентів проходить лише за певних умов, що визначають характер взаємодії компонентів освітнього процесу.

З метою ефективної підготовки вчителів початкових класів до міжкультурної комунікації необхідним вважаємо реалізацію наступних умов: соціально-професійних, організаційно-педагогічних, комунікативно-орієнтованих. За результатами опитування учасників освітнього процесу суттєвий вплив на підготовку учителів початкових класів до реалізації завдань полікультурної освіти та формування навичок міжкультурної комунікації учнів закладів загальної середньої освіти мають соціально-педагогічна мотивація процесу міжкультурної комунікації майбутніх учителів при вивченні гуманітарних та фахових навчальних дисциплін, оптимальне використання групових та індивідуальних форм підготовки студентів до міжкультурної комунікації, творчий рівень комунікативної активності майбутніх вчителів в процесі професійної підготовки.

Важливою умовою готовності майбутніх вчителів початкової школи до міжкультурної комунікації у процесі вивчення гуманітарних та фахових навчальних дисциплін є інтегративний підхід. Кожна навчальна дисципліна робить свій внесок у здійснення діалогу, комунікації між культурами, містить у собі спільну складову, має певні освітні та виховні задачі. Сприятливий вплив змісту навчальних дисциплін у процесі професійної підготовки

майбутніх вчителів початкових класів до міжкультурної комунікації є комплексним, що сприяє розумінню здобувачам вищої педагогічної освіти процесу міжкультурної комунікації як складного соціально-педагогічного явища. Аналізуючи вплив навчальних дисциплін гуманітарного циклу на формування навичок міжкультурної комунікації необхідно визначити такі, як «Історія та культура України», «Сучасна українська мова з практикумом», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Філософія», «Логіка», «Духовно-ціннісне освоєння світу». Вони системно впливають на формування загальних і фахових компетентностей майбутнього вчителя (мовної, культурної тощо), спонукають до розуміння загальних закономірностей функціонування культурного простору, їх значення у розвитку особистості, засвоїти визнані досягнення світового мистецтва, особливості та неповторність як української, так й інших культур народів, що мешкають в Україні. Успіх міжкультурної комунікації залежить не лише від знання культури співрозмовника, але й від системи традицій, символів, знаків, їх застосування, правил комунікативного співробітництва, комунікативних стратегій, норм невербальної комунікації. Тому знання власної культури і власної мови, відповідних правил поводження є обов'язковим при міжкультурній комунікації, задля ідентифікації її учасників як представників окремих культур.

Навчальні дисципліни фахової підготовки поглиблюють процес формування навичок міжкультурної комунікації майбутніх фахівців. Навчальна дисципліна «Психологія» надає можливість усвідомлення психологічних особливостей представників різних національних груп (Модуль «Етнопсихологія»). Зміст навчальної дисципліни «Педагогіка» конкретизує реалізацію етнопсихологічних особливостей у створенні та функціонуванні національних освітніх систем (Модуль «Історія педагогіки», Модуль «Порівняльна педагогіка»), взаємодію та взаємовплив менталітету українців та представників етнічних спільнот, що мешкають у полікультурному просторі України на зміст напрямів, форм і методів виховання дітей молодшого шкільного віку (Модуль «Теорія та методика виховання», Модуль «Етнопедогогіка»).

Оточуюче середовище також може сприяти міжкультурній комунікації, тому важливо приділяти увагу застосуванню різних можливостей задля залучення студентів до активного, творчого опанування полікультурною дійсністю. Використання експозицій муніципальних музеїв, безпосереднє спілкування з представниками національних товариств, участь у фольклорних заходах на рівні міста, мікрорайону, закладів середньої та вищої освіти сприяє реалізації творчого рівня комунікативної активності вчителів початкових класів в процесі професійної підготовки, що є необхідною умовою успішної готовності студентів до міжкультурної комунікації [2].

Оптимальна підготовка до міжкультурної комунікації відбуватиметься лише за умови оволодіння учасниками певними знаннями про спілкування в

різноманітних умовах, знаннями вербальних та невербальних засід, уміннями їх ефективного застосування як в особистісному, так й в професійному контекстах. Отже, підготовка до міжкультурної комунікації – це педагогічний процес формування готовності студентів до здійснення успішної взаємодії з представниками різних культур з метою передачі та прийняття інформації певного характеру і змісту, обумовлену традиціями, етикетними нормами, звичаями, віруваннями, переконаннями та побутом певного етносу та опанування методичним інструментарієм щодо формування комунікативних навичок в учнів початкової школи.

Література:

1. Глинська Л. Міжкультурна комунікація як запорука гармонійного розвитку суспільства. *Versus: науково-теоретичний часопис*. 2017. № 1(9). С. 23.
2. План міжкультурної інтеграції міста Мелітополь на 2015 – 2020 рр. Мелітополь, 2016. – 98 с.
3. Погребняк В. Полікультурний тренінг в системі підготовки фахівця. *Педагогічні науки*. 2012. № 55. С. 63-70.
4. Якса Н. В. Професійна підготовка майбутніх учителів: теорія і методика міжкультурної взаємодії в умовах Кримського регіону: монографія / Наталія Володимирівна Якса. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 568 с.

Ніколенко Л. І.,

*аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Центральноукраїнський педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Результативності й ефективності формування професійної культури майбутнього викладача музичного мистецтва значною мірою сприятиме створення необхідних педагогічних умов. Добір педагогічних умов, засобів, пов'язаних у логічну систему з метою досягнення результативності професійної діяльності майбутніх викладачів музичного мистецтва, уможливають проєктування індивідуально-освітніх траєкторій майбутніх фахівців, використання можливостей розвитку особистості майбутнього фахівця, формування його професійної культури.

Феномен професійної культури досліджувався у різних галузях науки: філософії (В. Біблер, М. Каган та ін.), психології (Л. Віготський та ін.).